

40. redna velika skupščina Ciril-Methodove družbe

se je vršila včeraj 15. tm. dopoldne v posni gorenjski prestolici, Kranju, ki je goste-skupščinarje sprejela okrašena z zastavami in z odprtimi srci domačinov. Po zjutrajnem sprejemu gostov na kolidvoru, ki so se ga udeležile zlasti tudi šole korporativno, po sprevedu skozi mesto in poklonitvi na grobovih Prešerna in Jenka se je vršilo najprej zaupno zborovanje delegatov s poročili o položaju naših manjšin izven meja in o narodnih razmerah ob meji, zatem pa v polni dvorani Narodnega doma glavna skupščina s poročili prvomestnika o delu družbe v minolem poslovnem letu, tajnika inž. Mačkoviča o položaju ob mejah in stanju dela v družbi sami in njenih podružnicah, ter blagajnika dr. Kersnika o finančnem stanju družbe. Skupščino so pozdravili: zastopnik vlade, župan mesta g. Pirc, zastopniki šolstva, Sokolstva, Čitalnice ter raznih podružnic. Prečitano je bilo ginljivo pozdravno pismo svoječasnega mnogoletnega prvomestnika mons. Zupana ter pismeni pozdravi župnika Vrhovnika, dr. Hrašovca in Ivana Prekorška iz Celja, Jugoslov. Matice v Ljubljani itd. Pri volitvah so bili v glavni odbor izvoljeni dozdajni člani Aleksander Hudovernik, Avgust Ludvik in Viktor Rohman, na novo pa zastopnik Maribora g. sreski šolski nadzornik Ivan Tomažič; v nadzorstvo dozdajni člani dr. Vlad. Ravnihar, Matija Rode, Albert Sič, Alojzij Virbnik in na novo Fran Jamšek; v razsodišče vsi dozdajni člani. Proračun za l. 1930, ki znaša 1.194.400 Din izdatkov, je bil soglasno sprejet z apêlom na vse podružnice, naj z vsó vnmó zbirajo sredstva za družbine potrebe.

Za nas v mariborski oblasti je bila letošnja glavna skupščina važna iz več razlogov:

Predvsem je skupščina priznala upravičenost, da ima Maribor kot važen ob-

mejni center svojega zastopnika v glavnem odboru. Mariborske podružnice so letos svoje delo znatno poglobile in hočejo raztegniti svoj delokrog tudi na širši okoliš: oživiti razne speče podružnice in tako odpreti centrali nove vire za vedno naraščajoče potrebe. Nadejajo se pa, da bo centrala v okviru možnosti čimbolj uvaževala nujne potrebe naše severne meje, in bo zastopnik Maribora kot odličen poznavalec razmer ob ce'li severni meji v tem pogledu stavil v sejah glavnega odbora razne utemeljene predloge.

Važno je tudi, da se hoče družba odselej še bolj sistematično brigati tudi za našo mejo v Prekmurju, kjer še gotovi elementi vedno skušajo med obmejnim prebivalstvom pod zaščito njegove narodne nezavednosti vzdrževati fikcijo o nestalnosti sedanjih mej in o povratku pod krono sv. Štefana.

Pritegnitev mladine, ki je dolgo časa stala nekoliko apatično napram družbinemu delu, v krog Ciril-Methodarjev je etij bistveno važni sklep včerajšnje skupščine. Seveda pa mora ta mladina biti vsestransko poučena o ciljih in nalogah družbe, katero mnogi danes smatrajo samo za igračko raznih starih rodoljubov.

Ugotovitev v tajniškem in blagajniškem poročilu, da je izmed 82 danes delujočih podružnic jih v mariborski oblasti 43, ki dajejo družbi 55% vseh prispevkov, je vsekakor razveseljiva in kaže, da se naše štajerske podružnice začenjajo zopet zavedati, kako važno nalogo morajo vršiti družba ob naši severni meji. Vendar pa je treba iz spanja zbuditi še celo vrsto podružnic in ne dvomimo, da bo poročilo o podružnicah v mariborski oblasti na prihodnji glavni skupščini lahko ugotovilo zopet velik napredek.

Umoril svojega tihotapskega tovariša

OBTOŽENEC BIL ŽE L. 1894 RADI UMORA OBDOJEN V SMRT NA VEŠALIH, PA POMOŠČEN V DOSMRTNO JEČO, L. 1919 PA GA JE REŠILA SPLOŠNA AMNESTIJA JEČE.

Maribor, 16. septembra.

Danes je pričelo jesensko porotno zasedanje, ki bo razpravljalo o vrsti težkih zločinov in hudodelstev.

Prvi se je zagovarjal 57 letni krojač Ivan Repatec iz Dobrave pri Marenbercu radi roparskega umora, ki ga je izvršil vasi v občini Remšnik, kjer se je priženil k trikrat omoženi Mariji Mernik. Repatec pa je bil že leta 1894. obsojen pred celjsko poroto v smrt na vešalih, ker je s svojo znanko Ano Rajnerjevo umoril posestnico Katarino Mernikovo iz Dobrave pri Guštanju, z namenom, da bi si prilastil posestvo. Kasneje je bil pomiloščen na dosmrtno ječo. Splošna amnestija l. 1919. pa ga je popolnoma rešila kazni.

Ko je prišel na svobodo, se je lotil na meji tihotapstva in postal še bolj kromen denarja. Stalno se je družil z Ivanom Veronikom, kateremu je tihotapstvo donajalo bogat zaslužek. Dne 10. avgusta leta 1925. je Repatec obiskal Veronika, s katerim sta okrog 7. zjutraj odšla proti Ribniškim planinam na Pohorje. Nazaj se je vrnil Repatec sam že naslednjega dne. Ponoči na njegovem domu ni bilo miru. Zbudil je stanovalce in trdil, da zunaj nekoga ubijajo, čeprav ni bilo ničesar slišati. Zjutraj je vstal prvi in se vrnil kmalu ter pravil domačim, da je Veronik ubit. Približno 200 metrov od Repatecove hiše so našli v travi uro, klobuk in Veronikov telovnik, toda trupla ni bilo nikjer.

Obveščene oblasti so takoj osumile zločina Repateca, ki se je zagovarjal in skušal obdolžiti umora soseda Leopolda Starca. Kljub temu so orožniki izvršili pri Repatecu preiskavo in našli pri njem Veronikove hlače. Ker so se mu vsi zagovori izjalovili, je pričel simulirati umobolnost, radi česar je bil prepeljan v umobolnico na Studencu pri Ljubljani, kjer je ostal do 16. aprila letošnjega leta. V umob-

bolnici pa so psihijatri ugotovili, da odgovarja na vprašanja namenoma narobe.

Torej je izključen, kakor pravi obtožnica, vsak dvom, da Repatec ne bi bil morilec. Truplo oziroma okostnjak Veronika pa je našla na Pohorju neka pastirica šele 6. avgusta leta 1926. Na lobanji je bilo jasno videti vdrtine, ki pričajo, da je bila žrtev umorjena s trdim predmetom.

Razpravi, ki bo trajala danes in še jutri, predseduje ss. Zemljič, zagovornik je dr. Vauhnik.

Od 19. priča je bilo tekom dopoldneva zaslišanih osem. Razprava se nadaljuje.

Posojila na drž. vrednostne papirje

daje podružnica poštne hranilnice v Ljubljani vsem interesentom in sicer na obveznice 7% investicijskega posojila, 2½% ratne štete in 4% posojila za likvidacijo agrarnih odnošajev v Bosni in Hercegovini. Vsakdo lahko dobi posojilo na poljubno število obveznic, vendar je treba za posojilo na več kot 100 obveznic vložiti nekolkovano prošnjo na upravo podružnice Poštne hranilnice, ki na je v par dnevih rešena. Na 1 obveznico 2½% ratne štete daje poštna hranilnica Din 300 posojila, na 1 obveznico 7% investicijskega posojila v nomin. vrednosti 100 Din daje Din 70, na 1 obveznico 4% posojila za likvidacijo agrarnih odnošajev v Bosni in Hercegovini pa Din 40. Posojilo je kratkoročno, t. j. dovoljuje se za dobo 3 mesecev, vendar se lahko po preteku te dobe zopet podaljša. Obrsti, ki se plačujejo za vsake 3 mesece vnaprej znašajo 7% na leto; razen te je treba plačati še ¼% provizije na 3 mesece, tako da znašajo faktično stroški za posojilo skupaj 8% na leto. Kolkovina na zastavne liste se plača po lestvici samo enkrat ob izdaji posojila in znaša n. pr. za Din 1.200 posojila le 2 Din.

Mariborski in dnevni drobiž

Zaključek strelskih tekem

Včeraj je Zveza streljaških družin zaključila vsedrjavno strelsko tekmo, katere so se udeležili najboljši strelci iz vse države.

Najostrejša je bila borba na splošni tarči, kjer je tekmovalo 320 strelcev. Od teh je bilo 40 nagrajenih. Prva tri mesta so si priborili: Milenko Spasić z 279 krogi, Dragutin Stefanović z 273 in Milenko Čolović z 271 krogi. Od mariborskih strelcev jih je dobilo šestere nagrade. Najboljši med njimi je bil primarij dr. Robič z 257 krogi.

Na meddružinski tarči je zmagala streljaška družina Kragujevac z 2034 krogi, drugo mesto si je priborila družina Maribor, tretje Novi Sad.

Na tarči Maribor so prejeli prve nagrade: Antoin Gorup, Zagreb, 356 krogov, Drago Milovanović 351 in Marko Selanec, Zagreb, 347 krogov.

Izredno velika udeležba je nekoliko zavrla normalen potek, radi česar na nekaterih tarčah niso utegnili vsi konkurenti končati vseh serij. V splošnem pa so tekmovalci z vodstvom prireditve zadovoljni, čeprav je bilo slišati tudi pritožbe, kar je pač ob tako ogromni udeležbi povsem umljivo.

Smrtna posledica prepira radi ljubosumnosti

V Studencih se je včeraj popoldne odigrala razburljiva scena, ki je končala s smrtjo že nad 50 let stare Alojzije Trofenik v Krekovi ulici. Pri imenovanju je dal časa stanoval 33-letni ključavničarski pomočnik Mirko Škof. Imela sta skupno gospodinjstvo, iz katerega so nastale oba jestranske materijalne obveznosti, katere se za časa skupnega bivanja niso vzele v resen obzir. Medtem si je za veliko let mlajši Škof poiskal mlajšo zaročenko in se od Trofenikove — izselil. To je šlo imenovani zelo na živce. Tožila je Škofa za plačilo triletnih oskrbe in sodišče je Škofa res obsodilo v plačilo stroškov, ki jih pa ni plačal. Zato je Trofenikova včeraj dopoldne pobrala iz omare v njegovem novem stanovanju njegovo obleko, perilo in kitaro. Ko se je Škof vrnil in našel omaro prazno, je popoldne šel k Trofenikovi in zahteval svoje stvari nazaj. Prišlo je med njima do prepira, tekom katerega je Trofenikova besna skočila Škofu v lase. Škof se je seveda branil in nastal je med njima kratek 5minutni boj, tekom katerega je Škof najprej vrigel Trofenikovo ob posteljo. Ko se je zopet zakadila vanj, jo je pahnil še dvakrat od sebe, pri čemer je drugič zletela ob rob nekega stola tako nesrečno, da je nezavestna obležala. Dobila je težke notranje poškodbe. Sam Škof je poklical rešilno postajo, ki je Trofenikovo odpremila v bolnico, kjer je v času 10 minut — izdihnila...

Mirko Škof se je kmalu po izvršenem prevozu Trofenikove podal v bolnico, da se informira o stanju svoje nekdanje gospodinjke. Čim je izvedel, da je imenovana podlegla svojim poškodbam, se je nemudoma javil oblasti, kjer je natančno obrazložil cel potek tragičnega ljubezensko-materijalnega prepira. Polcija ga je izročila sodišču.

Izvedemo še, da se je Škof obrnil, še predno je šel osebno k Trofenikovi, na orgzništvo za intervencijo, da bi prišel do svojih stvari. Orožništvo pa ga je napotilo na pot civilne tožbe, ker gre za civilnopravno zadevo.

Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru

je na svojem 25. rednem občnem zboru dne 13. sept. izvolilo v novi odbor sledeče člane: Predsednik: Metod Špindler, cand. med.; podpredsednik: Odon Šorli, stud. iur.; vršilec tajniških poslov: Jug Vrščaj, stud. phil.; blagajnik: Milan Zinauer, stud. iur.; knjižničar: Viktor Šuškić, cand. ing. for.; gospodar: Rudolf Mačus, stud. tehn.; revizorja: Alda Šorli, stud. iur. in Hugo Weiss, rer. com.

Jadranaši!

Pevska vaja za moške jutri v torek, za ženske v sredo in v petek skupna vaja. — Pevovodja.

»KARO« najboljši čevlji.

Rekorden vpis na državni realki v I. arboru.

V soboto 14. tm. je bilo vpisovanje na tukajšnji državni realki. Uspeh vpisovanja za šolsko leto 1929-30 je rekorden; vpisalo se je do tega dne 495 učencev in 116 učenk, skupaj 611. V prvi razred je sprejetih 176 učencev in učenk in bodo potrebni štirje oddelki. Vprašanje pomani kanja prostorov na realki postaja vedno bolj akutno: čez dve leti prideta dva nova osma razreda in bo treba novih prostorov. Naval na srednje šole, zlasti na realko, ima razne vzroke: predvsem dejstvo, da v mariborske meščanske šole ne sprejemajo več otrok iz okolice. Da je pa je tudi možnost dostopa v učiteljska, v trgovsko akademijo itd. za absolvente meščanskih šol vedno manjša. Končno pa raste tudi razpoloženje za realno gimnazijo v Mariboru vedno bolj od časa, ko so uvedeni na realki tudi v višjih razredih realno-gimnazijski oddelki.

Kongres jugoslovanskih hišnih lastnikov se vrši dne 21. in 22. sept. v Mariboru v dvorani pivovarne Union. Istočasno priredi društvo hišnih posestnikov za Maribor in okolico proslavo 30-letnice svojega obstoja. V soboto 21. tm. ob 16. uri je skupščina Glavnega Saveza, zvečer ob 20. uri zabavni večer domačega društva na čast delegatom in gostom iz tujih držav. V nedeljo 22. tm. ob ½10. uri občni zbor Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo, ob 11. uri pa slavnostno zborovanje domačega društva. Nato po skupnem obedu izlet v mariborsko okolico.

Pevski zbor Glasbene Matice

ima v sredo ob 20. svoj prvi sestanek. Pri tej priliki bo predaval društveni predsednik g. Arnuš o vtisih s svojega potovanja po Bolgariji. Pevci in pevke, tudi novi, pridite polnoštevilno.

»Mestne golobe streljajo.

Včeraj dopoldne si je na Vodnikovem trgu dovolil neki gospod, da se je spravil nad mestne golobe. Začel je streljati nanje in sicer z uspehom. Uboge ptice so padale na tla in en golob je padel neki ženski na glavo. Dva dečka pa sta se poslužila kar 4 komadov in odhitela ž njimi domov. Od kedaj pa je dovoljeno streljati z lovsko puško sredi mesta? Dogodek je vzbudil v mestu veliko razburjenje.

Nov deložiranec pod državnim mostom.

Te dni se je naselil pod mostom nov deložiranec, delavec Miha Januš z ženo in dvema otrokoma, ki ga je dal deložirati iz stanovanja v Vetrinjski ulici št. 8 hišni lastnik g. Karel Scherbaum. Prišel je z vsemi stvarmi najprej pred mestni soc. politični urad, ki mu pa začasno ni mogel pomagati, nakar je odšel pod streho državnega mostu. K stvari se povrnemo jutri s točnimi pojasnili o sedanjem stanju v mestnih zasilnih stanovanjih.

Zopet težka avtomobilska nesreča na — zakletem mestu.

Na klancu, blizu gostilne Brudermann v Bresternici, kjer se je — kakor že dovolj znano — že dogodilo toliko težkih prometnih nesreč, se je sinoči okrog 8. ure dogodila zopet velika nesreča. — Trgovec Ludovik Pauser se je vozil s svojim osebnim avtomobilom v Selnico. Auto se je prekucnil in Pauser je dobil težke poškodbe na glavi. V času nesreče je šofer Oskar Jerman iz avtomobila izginil neznan kam, a avto se je dobesedno tako razbil, da ni za transport sposoben. Pozvali so rešilno postajo, ki je okrog 8. ure odpremila težko ranjenega Pauserja v bolnico. Njegovo stanje je zelo resno ter se je bati katastrofe. O izginulem šoferju pa ni do ure še sledu.

Na razna povpraševanje radi prireditve »Jadrana«

v soboto, dne 5. oktobra, sporočamo, da bo spored zelo pester. Društvo hoče, da zadovolji vsakega, naj je še tako razvajen. Da pa bo prišel vsak na svoj račun, bodo skrbeli šotori s svojimi dobrotami. Predprodajo vstopnic imata g. Jos. Šinigoj, trgovina delikates, v Aleksandrovi c. 18 in g. Viktor Kosi, trgovina usnja, Kralja Petra trg 9. Cena v predprodaji 10 Din. pri večerni blagajni na dan proslave 15 Din za osebo.

Azev

VELEMOJSTER LAŽI IN IZDAJSTVA.— REVOLUCIJONAR IN OD POLICIJE
PLAČANI AGENT.

Sirna Rusija je bila vedno dežela ekstremnih fanatikov. Silnim in vsemogočnim bojarom, ki so si bili na veliko razdelili ogromne njene zemlje ter uživali v razkošju in sijaju, so stale nasproti armade najbednejših mužikov, raztrganih bosjakov, množica mučencev, ponižanih in razžaljenih. Carska Rusija je bila kakor poživajoči ognjenik, zdaj tu zdaj tam, ob Dnjepru, ob Donu, ob Dnjestrju, pa ob Volgi, na Nevi, na Prutu so švigali iz nje krvavi zbulji. Tja so se nagomilile čete carskih kozakov in ohrane, da so zamašili odprtine, skozi katere je sikal bes tlačenih množic. V tej dobi je življenje velikih knezov, generalov, admiralov in guvernerjev: jabo notiralo na življenski borzi; zlovesče so segale po njih podzemne sile revolucionarjev. Ta doba je dala Azeva, skrivnostnega revolucionarja a obenem največjega Efijalta, ki je skoro desetletje držal v svojih mesnatih tokah vse niti atentav širne Rusije. Bil je neomejen gospodar nad življenjem ruskih mogočnikov, a tudi nad življenjem onih, ki so tem sregli po življenju.

Ko se je koncem prejšnjega stoletja pričelo delovanje ilegalnih terorističnih akcij, je bil Evno Azev študent tehnične visoke šole v Karlsruhe na Nemškem. Že tedaj je sprejel kot vohun od petrograjske policije prve denarne pošiljke za izdajo imen svojih z revolucijo simpatizirajočih tovarišev-študentov. Hkrati pa pa si je znal pridobiti tudi njihovo zaupanje in že v letu 1902. ga najdemo v vodstvu stranke, ki se je leto poprej osnovala. Srednjevelik po postavi, debeluhast in zavaljan, s poševnimi očmi, tip pravega Azijata, je sedel pri važnih sejah stranke, razvil svoj načrt, pustil, da so se drugi razvneli, ter molčal. Tako je bil duševni oče vseh atentavov, povsod v vseh edinicah se je čutil njegov vpliv. Ko so bili atentati že izvršeni, je pa svoje tovariše izdal ohrani, ki ga je za to delo bogato plačevala. Bil je predstavnik najbrutalnejšega egoizma, ri izdajal iz idealnih nagibov ali iz prepričanja, ljubil je denar in udobno ter razkošno življenje, ki mu ga je denar omogočal. Na drugi strani pa mu je moralo nuditi očitno naslado in zadoščenje, biti gospodar nad življenjem in smrtjo. Tako je organiziral in izdajal, kri svojih sodrugov pa je vnovčeval že zvenketajoče novce, ki mu jih je nakazovala ohrana.

V spominih Borisa Savinkova smo omenili nekaj akcij, pri katerih je bil udeležen, a ne vseh. Desetine in desetine mladih študentov in študentk je izročal policiji, ne meč se za njih daljno usodo. A na drugi strani je koval smeje, da za tisto dobo naravnost utopistične načrte. Tako je izdelal l. 1903. inženjer Buhalev v Münchenu načrt zrakopolova, ki so ga hoteli porabiti pri atentatu na cara. Deset let pozneje je Azev v strahu, da bi ga varani tovariši izsledili, vse dokumente iz svoje »revolucionarne« dobe sežgal. Med temi je bil tudi načrt zrakopolova.

Velikokrat so se v organizaciji posebno med mlajšimi člani pojavljali dvomi o zanesljivosti Azeva. Posebno rad se je kazal v moskovskih nočnih lokalih v družbi generala Gerazimova, ki je bil šef moskovske policije. Dočim so mlajši dvomili, so se starejši dobrohotno smehljali in bili veseli, da bo »njihov Azev« na led speljal tudi šefa policije. Sam pa je medtem dokazal svojo vernost organizaciji s tem, da je do podrobnosti izdelal načrte za umor petrograjskega generalnega guvernerja Trepova, velikega kneza Vladimira Aleksandroviča in mnogo drugih poveljnikov policije v provinci, komandantov mest, ki jih Savinkov v svojih spominih samo pavšalno omenja. Iz poznejših dognanj v arhivih moskovske policije je dognano, da je ta vedela za dvojno vlogo Azeva, vedela celo za od njega organizirane atentate. Žrtve pa je knjižila povsem trgovsko kot »poslovne izgube«, ker se pač ni hotela odreči zaveznitva tako važne osebe v organizaciji kot je bil Azev.

A končno ju tudi ta doigral. Vladimir Burcev, ki je vršil za eserje tajno opazovalno službo, je dognal, da se Azev večkrat vrača v Rusijo, da ima sestanke

s policijo, medtem ko organizaciji poroča o brezpomembnih potovanjih po Nemčiji ali Španiji. Burcevu se je celo posrečilo dobiti od upokojenega policijskega ravnatelja Lopušina povsem verodostojne podatke, da je Azev res provokator, ki se skriva za psevdonimi. Na te silno obremenilne dokaze se je sestala preiskovalna komisija pod predsedstvom Savinkova. Toda Azev se ni hotel podvreči preiskavi, ki bi se imela vršiti v Parizu. Še pred danim rokom je pobegnil. Nikdo ni vedel kam, niti njegova žena, prepričana in požrtvovalna revolucionarka Dora Brilliant. Vzela ga je noč. Govorilo se je, da je pobegnil v Brazilijo, zopet, da so ga videli v Avstraliji. To je bilo v letu 1909, potem ko je 7 let služil revoluciji...

Sodišče, ki se je sestalo iz priznanih starešin Petra Krapotkina, Hermana Labatina in Vere Fignerjeve, je moralo akte Azev odložiti. Azev sam, ki je govoril in pisal dobro nemški, saj je študiral na nemških visokih šolah, pa ni pobegnil preko morja, nego se je nastanil v Berlinu. Tam je bivala njegova prijateljica, gospa X., kabaretna plesalka in družica njegovih noči iz moskovskega zabavišča »Akvarij«, kamor je Azev rad zahajal v družbi generala Gerazimova. S to svojo prijateljico ali ljubico je Azev skoro vse leto potoval po Franciji, Grčiji, v Egipt, po skandinavskih deželah. Saj denarja — Judeževih srebrnikov — je imel dovolj in tudi potnih listov na razna imena. Njegov zadnji potni list se je glasil na ime Aleksander Neumaier, pečal se je z uspehom z borznimi špekulacijami, si najel komfortno stanovanje v najiminitnejši četrti Berlina. Rad je ha zardiral, poleti obiskoval letovišča v Južni Franciji, ljubil operete in varijete, pozimi pa je vabil v svoj razkošni dom razne svoje nove prijatelje. Skratka živl je kakor ugleden in spoštovan meščan in nikdo ni slutil, da lepi na njegovih prstih kri tolikih nedolžno pomandranih in izdajanih.

A z vztopom Rusije v svetovno vojno so padli ruski vrednostni papirji, tako da je ostal Azev false Neumaier naenkrat brez sredstev. Prodati je moral dragulje, ki jih je kupil nekda v boljših časih gospej X. A v letu 1915 so ga kot ruskega državljana aretirali in vtaknili v berlinsko kaznilnico Moabit. Na njegove proteste so mu zagrozili, da ga odrinejo v ruska ujetniška taborišča. Zbal se je tega, morda, ker bi bil na slabšem, morda ker bi ga bili Rusi prepoznali in ubili in se zadovoljil s svojo usodo v kaznilnici. Ko je bil z Rusijo sklenjen mir v Brest-Litovskem leta 1917. so ga izpustili iz kaznilnice, oziroma iz kaznilniške bolnice. Zanimivo je, da je v ječi zaželel čitati Lombrosovo knjigo »Verbrechen und Genie« ter filozofijo egoizma Maksa Stirnerja.

Za božič 1917 je bil torej zopet pri svoji prijateljici. Toda Nemčija je bila že izčrpana, nikjer ni bilo možnosti, da bi si bil opomogel, a tudi radi težkoč s potnimi listi ni mogel odpotovati v inozemstvo. Želel si je v sobodno Švico, Nemčija se mu je bila radi internacije hudo zamerila. A vseeno mu je bila dobra. Dobil je nameščenje kot pomožna moč v zunanem ministrstvu. A to nameščenje ni trajalo dolgo. V ječi si je bil nakopal srčno hibo, kateri je 24. aprila 1918 podlegel.

Dasi si niso upali napisati na njegov nagrobni križ imena nego samo številko, se vendar še najdejo ljudje, ki znajo odpuščati, in roke, ki pokladajo cvetke na grob onega, ki v življenju ni poznal usmiljenja in odpuščanja, ki je nekoč trgal žive cvetove.

Previden gost.

Vladni svetnik je imel lepo in duhovito gospo. Na ulici je srečal tovariša in ga povabil: »Obiščite me drevi, prosim vas. Ob sedmih bo moja žena recitirala svoje verze, kasneje pa bo pela hčerka. Ob osmih bo mala pojedina.«

»Prav rad, prav rad, toda utegnil bom šele ob osmih.«

Divja plemena na Fidži otokih

V južnem delu Tihega oceana leži skupina Fidži otokov, ki se raztezajo v prostiranosti 800 kilometrov. Otokov je 250, od teh pa je obljudenih le 80. Največji je Biti-Levu z glavnim mestom Suvo, ki ima okrog 13.000 prebivalcev. Za najstarejše mesto, v katerem žive samo domačini, pa velja naselbina Ban.

Gospodarji Fidži otokov so že vedno poglavarji divjih plemen, ki se pokoravajo angleškimi oblastvom. Nekateri izmed plemenskih poglavarjev so povsem izobraženi divjaki, ki so absolvirali celo kako fakulteto v Novi Zelandiji ali na Angleškem.

Prav zanimivo je opazovati bosonoge vladarje, ki stanujejo v najprimitivnejših kolibah, čeprav prejemajo od položnikov lepe vsote denarja. Nekateri za služijo letno tudi nad milijon dinarjev. O razmerah in navadah, ki so se udomačile med tamošnjim prebivalstvom, je zbral prav zanimive podatke neki nemški novinar, ki je dalje časa bival med prebivalci otočja. Posetil je tudi poglavarja v Naudiu. Sporazumela sta se prav težko, ker je mogočni knez le slabo obvladal angleščino. Njegovo plemo pa je ponosno na poglavarjevega sina, ki obiskuje univerzo in troši ogromne vsote denarja, kar pa mu ne štejejo v zlo, ker mladi reprezentant pač mora živeti dostojno in ugledno. Stari poglavar ima tri avtomobile in je lastnik velikih čred.

Na Fidži otokih živi mnogo Indijcev in Kitajcev, ki so monopolizirali vso trgovino. Prebivalstvo je tudi po zunanosti simpatično. Otočani so krepke, zdrave rasti, temne polti, pod bujno frizuro pa se iskre živahne, črne oči. Pred petdesetimi leti so bili še ljudožrci, dotok kultiviranih naseljencev pa je krepko vplival tudi na te ljudi. Pred dvema mesecema so odpravili tudi mnogoženstvo. Analphabetizem se umika napredku in kulturni. Zdravstveno stanje je povoljno, priroda pa jim nudi prav vse, kar jim je potrebno, da zadostijo svojim primitivnim potrebam.

Javna dražba deklet v Afganistanu

Neki angleški trgovec, ki se je pravkar vrnil iz letalom iz Afganistana, poroča, da vlada tamkaj razmeroma zopet mir. V Kabulu, glavnem mestu države, se vrše na dan — le še 3—4 javne usmrtitve.

Novi kralj-samozvanec, Habib Ulah, skuša napraviti svojim podanikom življenje kolikor mogoče prijetno. Durbar, afganski narodni praznik, se praznuje skoro vsak teden. Senzacija zadnjih tednov pa je bila dražba 200 deklet, ki so jih morala premagana plemena Hazaras izročiti zmagovalcem za odškodnino. Javna prodaja teh nesrečnic, samih krasotic, se je vršila po naročilu vlade in je prinesla približno 12.000 dolarjev. Cene posameznim dekletom so se ravnale večinom po težah: tako se je plačalo za dekleta, ki so tehtala 170 ali več funtov 150 dolarjev, doči so se dobile mršave že za 10 dolarjev.

Boj proti imenom

Poleg vseh mogočih in nemogočih klubov, ki obstojajo v Angliji, je prišel sedaj še nov klub in sicer: Klub ljudi z grdimi imeni! Pred kratkim so člani razposlali okrožnico z vabilom, v kateri pravijo med drugim: »Zasramujemo nas že od rojstva. Položili so nam že v zibelko grdo ime in sedaj je moramo prenašati vse življenje. Vsak dan, kadar koli imenujejo naša imena, naš znova zasramujejo. Naša dolžnost je zato, da se združimo. Ustanoviti si moramo klub, ki bo imel nalogo, da bo olepševal imena. Nočemo, da bi nas neprestano zasmehovali!«

Bogve, ali bodó Angležem na tem polju sledili tudi po drugih državah. Povsod je pač dovolj ljudi, ki imajo grda, naravnost odvratna imena in bi bili gotovo bolj zadovoljni, ako bi bila njihova imena lepša. Zlasti pri židih je vse polno najbolj čudovito grdih imen.

Sport

Jesenske kasaške dirke na Teznu

Ostra konkurenca. — Izborni rezultat.

Včeraj popoldne so na tezenskem dirkališču pričele jesenske kasaške dirke, ki jih prireja Mariborsko kasaško društvo. Prvi dan je bila konkurenca zelo ostra in je v sedanjih dirkah tekmovalo 36 konj, v dirki »Soja« pa trinajst. H gladkemu poteku velike prireditve, ki je nudila prav zanimiv sport, je prispevalo ugodno vreme, največ zaslug pa ima vočstvo dirke, ki je vsa takmovanja izvedlo brezhibno.

Bili so doseženi naslednji rezultati:

Dirka Karla Pachnerja: (1600 m).

Končni rezultat reata:

1. Baccarat (Franc Podgoršek) 1.38,
2. Blanka (Vincenc Pirš) 2.02,
3. Freund Hans (Franc Filipič) 1.37.

Dirka Soja (2000 m):

1. Belona (Lippit) 1.47.5;
2. Saladin (Rasteiger) 1.49.3;
3. Elza (Rasteiger) 1.47.

Dirka Ljutomer (2000 m):

1. Polda (M. Filipič) 1.42;
2. Elza (Rasteiger) 1.44;
3. Radoslav (Razlag) 1.46.1.

Dirka Rosmanit 2700 m:

1. Sumadija - Bili (Lipit) 1.55.2;
2. La Fliche - Saladin (F. Filipič) 1.53.7;
3. Tulpa - Prima (Kardinar) 2.01.

SK ŽELEZNIČAR: VILLACHER SV 3:1 (2:0).

Na igrišču »Železničarja« se je včeraj vršila mednarodna tekma med Villacher SV in SK Železničarjem, ki je povsem sigurno in zaslužno zmagal v razmerju 3:1. Beljačani, ki so močno nazadovali od zadnjih nastopov v Mariboru, so predvedli požrtvovalno igro in čestokrat ogrozili vrata domačinov, imeli pa so pri streljanju očitno smolo. Pri gostih je ugajal desni branilec, dober je bil srednji krilec, zadovoljil pa je tudi del napada. Železničarji so bili odločnejše in agresivnejše moštvo, kar jim je tudi prineslo zmago, čeprav v njihovi igri ni bilo opaziti smiselnega sistema. Velik delež na uspehu ima ožja obramba. Najboljši je bil Frangeš na center halfu, v napadu pa sta bili koristni samo zvezi in deloma levo krilo.

Uvodoma so prevladovali gosti, kmalu pa je postala igra enakovredna. Po prvem goalu pa je prešla inicijativa na stran Železničarjev, ki so pred zaključkom polčasa zvišali na 2:0. Tudi po odmoru so ostali Železničarji v ofenzivi in dosegli tretji goal, nakar so gostje z vso vehemenco obnovili napade in zabilili efektni častni goal ter ostali do konca tekme v občutni premoči, niso pa uspeli, da bi zboljšali razmerje.

Sodil je g. Frankl povsem dobro in objektivno.

Cottage: Rapid 5:0.

Včeraj sta gostovala v Mariboru Dunajčana Eifermann in Decker, člana drsalnega društva Cottage, ki sta si z odlično igro v vseh srečanjih zagotovila vrsto lepih zmag.

Rezultati so bili naslednji: Decker:Hitzl 6:1, 8:6; Eifermann - dr. Blanke 6:1, 6:4; Decker - Holzinger 6:1, 6:1. Najlepša pa je bila brez dvoma igra Eifermann: Leyrer, ki je končala 6:4, 6:4 in dokazuje, da se domači mojster zopet vrača v odlično formo.

Leyrer in Hitzl sta v igri parov po precejšnjem odporu kapitulirala pred gostoma Eifermann - Decker v razmerju 6:3, 6:4.

Deveto kolo državnega prvenstva:

je končalo z dvema neodločnima rezultatom: Gradjanski : BSK 1:1 (0:1), Jugo-slavija : Hajduk pa 0:0. Hajduk si je torej zagotovil prvenstvo, v ostalem pa je ostala prvenstvena tabela nespremenjena.

Avstrija : Češkoslovaška 2:1 (2:1).

Meddržavna tekma, kateri je prisostovalo 40.000 gledalcev, je končala z zmago Avstrije, dočim so v medmestni tekmi Dunaj : Praga tudi podlegli Pražari v razmerju 5:4.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 168

»Kaj praviš o teh dragocenostih, dete moje?« je vprašala kurtizana.

»Čudovito so lepe, mamica.«

»Še lepše bodo, kadar jih deneš nase.«

»Jaz — nase, mati?«

»Da, rada bi videla, iz kaprice; to malo kaprico mi že dovoliš, kajne? Rada bi videla, kako ti pristojna ta lišp in ta bela obleka.«

»Mati, mati, česa hočete od mene,« je vzkliknila deklica. »Oh, povejte, ljubše mi je, da takoj izvem rečnico, pa naj si bo še tako strašna!«

»Eh, daj no! Kaj je to tako strašnega, prisostvovati najlepši veselici, kar jih je bilo zadnje čase prirejenih v Benetkah.«

»Torej ste ukazali prinesiti to lepoticje zaradi te veselice, ki sem že slišala o njenih pripravah.«

»Da, dete moje; hočem, da si lepa, čeprav si lepa že tako! Hočem, da se pokažeš Benetkam ob strmenju vseh, krasna kakor sen pesnika ali kakor madona največjega slikarja na svetu. Ponosna hočem biti nate. Poslušaj me, dete moje: zdaj nisi več tak otrok, da bi se morala zapirati v svoje stanovanje, kakor se zapiraš; te samotarske misli te bodo nazadnje še umorile. Jaz pa hočem, da živiš. Saj veš, da imam na svetu samo tebe, ki si moja edina ljubezen.«

Te nežne in ljubeče besede je govorila Imperija z nekakšnim gnevom, tako, da je bil njih zmisel v silnem nasprotju s tonom, v katerem so zvenele kurtizani iz ust.

Bilo je, kakor da jo razburja pritajena, besna jeza, ki si je ne upa razodeti.

Nenadoma pa se je prekinila, pogledala hčer z globokim pogledom in zamrmrala:

»Da, lepa si! Kdor te bo ljubil, kdor bo tvoj, tistega bo zares navdala neminljiva strast... jaz pa...«

Bianka je prestrašena prišla kurtizano za roke.

»Kaj vam je, mati?« je vzkliknila.

»Kaj pomenijo čudne besede, ki jih slišim iz vaših ust? Oh, bojim se vas, svoje lastne matere!«

Imperija se je premagala z velikim naporom.

Posrečilo se ji je zakriti svoj notranji nemir z veselimi smehljajem.

»Res je, je dejala s smehom, neumna sem; oprostite mi, dete moje. Morda je kriva nervoznost... in misel, da se prvokrat pokažeš na javni veselici.«

Obrnila se je naglo k naslanjaču, kjer je ležala bela svilena obleka.

»Poglej, Bianka, je dejala, ne da bi se nehala smehljati, ta obleka ti bo pristojala izbornu; sama sem nadzorovala delo; kadar jo oblečeš in se okrašiš s tem nakitom, boš cela kraljica. Pa kaj pravim! Vsaka kraljica

bi ti zavidala. Toda čas bo, dete moje... obleči te hočem sama, da ne bo niti najmanjša reč motila harmonije tvoje lepote in tvojega sijaja, kakor sem ga zamislila za nocojšnji večer...«

»Mati,« je dejala Bianka nenadoma, »jaz ne pojdem na to veselico.«

Imperija je vztrepetala in nekaj kakor žarek upanja se je zasvetilo na njenem krčevito napetem obrazu.

A vendar je bilo treba pripraviti Bianco do pokorščine. V duši kutizane se je vnel hud boj med ljubosumnostjo in materinsko ljubeznijo.

Da je bila Bianka v kaki drugi nevarnosti, njena mati bi brez pomisleka planila v smrt, samo da jo reši.

Toda s tem, da je ljubil Bianco Sandrigo, je postala Imperiji rivalka, nič več in nič manj. In še kakšna rivalka! V vsem blesku svoje mlade lepote, v tem hipu še lepša vsled razburjenja, ki je prižgalo ogenj v njenih očeh in živahno rdečico na njenih licih, drugače bledeh kakor marmor.

»Saj veste,« je povzela deklica, »s kakšno grozo so me vedno navdajale veselice, ki jih prirejate v tej palači. Vi veste, koliko sem trpela zaradi njih in koliko sem se trudila, da vas iztrgam temu skrivnostnemu življenju, ki me mori in davi.«

Oh! samo, da bi se mi uprla, je zaželela Imperija goreče, samo da bi se skrila... da ne bi prišla, in bi je on ne videl!

»Potrebno je to, dete moje,« je dejala Imperija z zamolklim glasom.

»Potrebno? Tega ne razumem. In ravno to me ublija, preganja me v vseh mislih ter me muči ponoči in mi ne da spati — to, da ne razumem, kaj se godi okrog mene. To je strašno, da ne razumem, o mati!«

»Kaj hočeš reči?« je zajecijala kurtizana.

»Poslušajte; že dolgo, zlasti pa odkar sem bila v Mestre, me marsikaj duši. In treba je, da vam to povem. Čutim, da je ura važna in da je čas govoriti. Odpriva najini srca, mati, in poizkusiva se razumeti.«

Bianka je govorila s čudno trdnostjo.

Mati je nikoli prej ni videla takšne. Občudovala jo je. Toda obenem se je je baša še bolj. Strašni boj njene ljubezni z materinsko ljubeznijo je postajal opredeljenejši. Čutila je, da se bliža tenotek usodepolnega udarca.

»Govori torej,« je dejala. »Odgovarjati hočem po svojem srcu, kakor želiš.«

»Dobro torej; predvsem hočem vedeti, zakaj je treba moje prisotnosti na tej veselici, kakor pravite sami? Zakaj se vam tako muči? Zakaj hočete, da nastopim v vaših salonih, ko je bila doslej vendar vaša največja skrb, da niti ne bi slišala, kaj se godi po njih?«

»To je zato, ker so se časi izpremenili, dete moje; zato, ker... ali ne razumeš, da prihajaš v leta, ko se morajo začeti za tvojo glavico drugačne skrbi? Včeraj si bila še otrok, danes si veliko dekle — saj veš, kakšen je zakon narave... in jutri boš žena...«

»To se pravi, da me hočete omožiti?« je vprašala Bianka in prebledela.

»Res je!«

»Torej ste brzkone že izbrali moža, kateremu me hočete dati v zakon?«

»Tudi to je res,« je dejala Imperija in njen obraz se je stemnil.

»In če vam pravim, da ga nočem? Če vam pravim, da je moja sreča in srčna želja, ostati, kakor sem.«

»Če vas prosim še enkrat, da me odvedete daleč proč iz Benetk in da pojdite sami z menoj?...«

»Potem oram odgovoriti, da je tvoja ženitev potrebna.«

»Še to! Potrebna komu? Ah, govorite, mati, zdaj, ko ste začeli.«

»Potrebna je zame!« je dejala Imperija zamolklo.

Med materjo in med hčerjo je napočil eden tistih molkov, ki so predhodniki nevihte. Imperija je povsila glavo. Drhtljaji so ji stresali telo; v njenih očeh so se kresali bliski. Nasprotno pa je Bianka iskala materinega pogleda; in dasi sama zelo vznemirjena, vendar se je zdela trdno odločno, iti v tem razgovoru do kraja. Nenadna napoved njene možitve jo je bila silno razburila. Toda razumela je, da ji preostaja izvedeti še marsikaj in da mora ohraniti svoje moči.

»Vidite mati,« je dejala počasi, »nekaj me navdaja z nepopisnim strahom. V vas je nekaj temnega in zagonetnega, kar hočem spoznati; v dolgih nočeh, kadar sem se dala odnašati vrtincem svojih vročičnih misli, sem se pogostoma vpraševala, zakaj je moja mladost minila daleč od vas; vpraševala sem se, zakaj ste postavili zid med svojim in mojim življenjem tudi še potem, ko ste me vzeli k sebi. In vendar čutim, da me ljubite, in vas ljubim tudi jaz... Nekaj je torej vmes, kar naju loči! Vi ste me jemali na izprehod samo zvečer, ko je padla noč, in ste skrbno pazili na to, da je bilo moje obličje zastrto; zdelo se je, da tudi sami zase ne marate, da bi vas kdo spoznal; tukaj, v vaši palači v vaši hiši, ob domačem ognjišču, kjer bi mi moral biti poznan vsak kotiček, sem živela zase kakor v tuji hiši. Mnogo sem trpela, mati, mnogo sem jokala nad tem življenjem, in kar je bilo v vsem tem najbolj strašnega — videla sem, da ste vi, s svoje strani, ravno tako nesrečni kakor jaz, da vam mogočni razlogi nalagajo in ukazujejo vso to skrivnostno tajinstvenost najinega življenja!... A to še ni vse. Neprenehoma sem se vpraševala tudi to, zakaj mi nikdar ne govorite o mojem očetu.«

»O tvojem očetu!« jo je prekinila Imperija z zamolklim vzklikom.

»Torej sploh nimam očeta?« Ali sem mar otrok brez imena?«

To vprašanje je planilo preko Biankinih ustnic z vso silo dolgo zatiranega čuvstva, ki naposled bruhne na dan.

(Nadaljevanje sledi).

MALIOGLASI

Perfektna kuharica

ki opravlja tudi vsa hišna opravila se išče za takoj. Naslov pove uprava lista. 2268

Učenca za brivsko obrt

se takoj sprejme pri Fr. Novak. 2260

Klavir in teorijo

poučuje konservatoristka. Levstikova 29 II, Jemec. Prehod v Magdalenski park, pred tračnicami. 2262

Kupim dva dvokolesna vozička,

1 cirkularko, 1 tračno žago, 1 električni motor 3—4 Ph. Naslov v upravi lista. 2264

Čedno soblco

z eno ali dvema posteljama oddam. Tržaška cesta 20 II. 2264

Deček, ki je dovršil meščansko šolo,

želi učnega mesta v elektrotehničnem podjetju, ali v mehanični delavnici. Naslov v upravi lista. 2267

Šolske torbice,

aktovke, nahrbtnike v največji izbiri in po najnižjih cenah priporoča Ivan Kravos, Aleksandrova cesta 13. 2162

Dijakinjo sprejemem na stanovanje,

dobra hrana po zmerni ceni. Naslov v upravi lista. 2266

Otroške, damske, moške nogavice,

žepne rute, pletenine, veste, puloverji itd. Josip Šerec, Maribor, Aleksandrova cesta 23. 2128

Trisobno stanovanje

z vrtom itd., dam brezplačno poštene družini, ki bi nadzorovala upravljanje posestva. Naslov v upravi lista. 2215

Proda se za špecerijsko trgovino:

prodajalna miza, (pudel), štelaže, mala kredenca z ledenico, petrolejnik, steklena omarca za delikatese, decimalna tehtnica in nacionalna kasa za 100 kg. Vprašati v tovarni bučnega olja, Maribor, Taborska ul. 7. 2237

Sprejememo zanesljivega

samskega šoferja. Predstaviti se v tovarni Wögerer, Krčevina. 2198

Bučno olje,

zajamčeno pristno, priporoča J. Hochmüller, tovarna bučnega olja, Maribor, Taborska ul. 7. 2203

Velika izbira

čipk, batist, popelin, šifon, za damsko perilo. Josip Šerec, Maribor, Aleksandrova cesta 23. 2127

Potril neizmerno žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naša iskreno ljubljena hčerka, oziroma sestra in svakinja, gospa

Dr. Vera Vabič

gimn. profesorica

danes v pondeljek, dne 16. septembra ob pol 3. uri jutraj, prevljena s tolažili sv. vere mirno v gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 17. septembra ob 17. uri iz kapelice mesnega pokopališča v Pobrežju.

Sv. maša requiem bo darovana dne 18. septembra ob 7. uri v stolni in mestni župni cerkvi.

MARIBOR, dne 16. septembra 1929.

Zalajoči rodbini Vabičevi in dr. Tomšičeva

ŠOLSKE KNJIGE

za vse šole, in vse šolske potrebščine kupujte v

TISKOVNI ZADRUGI, MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13